

Mezinárodní trestní soud zkoumá zločiny Britů v Iráku

- CZ24 News | 3. září 2020

Vyšetřovatelé Mezinárodního trestního soudu (ICC) pokračují ve vyšetřování obvinění, že se britští vojáci v Iráku dopustili závažných válečných zločinů, zjistilo Middle East Eye (MEE).

Předběžné šetření už dospělo k závěru, že „dostupné informace poskytují potřebný základ k domněnce“, že někteří vojáci byli po invazi 2003 odpovědní za řadu trestných činů proti osobám ve vazbě.

Mezi ně patří vraždy, mučení, znásilnění a „ponížení osobní důstojnosti“, uvedla Fatou Bensouda, hlavní žalobkyně ICC.

Současná šetření ICC ve Velké Británii se však nezaměřují tolik na údajné trestné činy, jako spíše na způsob, jakým je britská vláda v minulosti vyšetřovala: kancelář žalobkyně Bensoudy chce zjistit, zda tato vyšetřování byla skutečná.

Objevila se řada tvrzení, že britská vyšetřování údajných válečných zločinů nebyla skutečná, přičemž několik bývalých britských vyšetřovatelů tvrdí, že britská vláda uzavřela stovky trestních vyšetřování, aby se vyhnula národní ostudě.

Jeden z bývalých vyšetřovatelů řekl novinám BBC a Sunday Times – které vedly celoroční společné vyšetřování -, že byl „znehucen“ způsobem, jakým byla vyšetřování uzavřena.

„Sliboval jsem jim (Iráčanům), že to nebude zameteno pod koberec, řekl. Ale přesně to se stalo. Bylo to selhání britského soudního systému.“

Několik dalších bývalých vyšetřovatelů vzneslo podobná obvinění.

Zpráva úřadu Bensoudy uvádí: „Úřad se bude snažit zjistit, zda obvinění mohou být odůvodněna, aby mohl co nejdříve dospět ke konečnému rozhodnutí v souvislosti s předběžným šetřením.“

Dodal, že se obává obvinění vznesených vyšetřováním BBC/Sunday Times, protože se ukázalo, že bylo učiněno úsilí „chránit britské jednotky v Iráku a Afghánistánu před trestní odpovědností za své chování.“

Existují obvinění z „úmyslného ignorování, falšování, a/nebo ničení důkazů, jakož i ztěžování nebo prevence některých šetření a předčasného ukončení případů,“ uvádí se ve zprávě.

Ačkoliv hlavní žalobkyně a její zaměstnanci musí obvinění nezávisle posoudit, „jeví se jim zprávy velmi důležité pro posouzení pravosti vnitrostátních řízení,“ uvedla její kancelář.

****Vyšetřovatelé vyslyšají vojáky

MEE je známo, že vyšetřovatelé z úřadu hlavní žalobkyně vedli v posledních měsících rozhovory s bývalým vojáky i vyšetřovateli ve Velké Británii.

V červnu BBC mluvila s šéfem Service Prosecuting Authority, orgánem britského ministerstva obrany (MO), posuzujícím doporučení vyšetřovatelů vojenské policie, který uvedl, že je přesvědčen,

že ICC tuto záležitost zruší.

Žalobkyně Bensouda však také vydala varování před vysoce kontroverzním právním předpisem, zákonem o zámořských operacích, který se ministerstvo obrany snaží protlačit parlamentem, až se v úterý vrátí z letní přestávky.

Nově navrhovaný zákon by nabídl amnestii příslušníkům britských ozbrojených sil, kteří se dopustili závažných trestných činů při poskytování služeb v zahraničí zavedením „presumpce proti stíhání“ – za předpokladu, že trestné činy budou starší pěti let.

Podle navrhovaného zákona by se opatření týkalo i těch nejzávažnějších trestných činů, včetně vražd a mučení, ale nikoliv znásilnění.

To zalarmovalo humanitární organizace a naštvalo mnoho bývalých vojáků, podle kterých je to nebezpečné a ponižující.

Jiní kritici poukázali na to, že pokud bude zákon schválen, tak voják co znásilní a zavraždí ženu, pokud sloužil před déle než pěti lety, by mohl být stíhán za její znásilnění, ale pravděpodobně ne za její vraždu.

Začátkem toho týdne se opoziční labouristická strana proti návrhu zákona postavila s tvrzením, že by ohrozil historický závazek Spojeného království k mezinárodnímu řádu založenému na pravidlech.

ICC zdůrazňuje, že vyšetřování, která provádí, nejsou v této fázi formálním vyšetřováním válečných zločinů, ale „předběžným šetřením“ – zahájeným v květnu 2014 – s cílem určit, zda obvinění a reakce Spojeného království na ně, vyžadují plné vyšetřování.

Ve svém prohlášení o předběžném posouzení a návrhu zákona o zámořských operacích úřad žalobkyně Bensoudy uvedl: „Pokud by byla přijata taková vnitrostátní legislativa, úřad by musel posoudit její potencionální dopad na schopnost orgánů Spojeného království vyšetřovat /a nebo stíhat trestné činy údajně spáchané příslušníky britských vojenských sil v Iráku.“

Pokud by nový zákon bránil schopnosti Spojeného království vyšetřovat své vlastní ozbrojené síly, mohlo by to následně spustit úplné vyšetřování ICC.

ICC říká, že Spojené království spolupracuje s jejich předběžným šetřením.

*****Platby Iráčanům**

Ministerstvo obrany však odmítá zveřejnit částky peněz, které zaplatilo za vypořádání tisíců nároků vznesených Iráčany, za údajné nezákonné zadržování a týrání britskými jednotkami v letech 2003 – 2009.

V roce 2017 ministerstvo v reakci na žádost podanou podle britského zákona o svobodném přístupu k informacím zveřejnilo, že zaplatilo 19,8 milionu liber (26 milionů USD) v 326 případech předložených britským soudům. V dalších 1145 případech zaplatili britští vojenští činitelé v Iráku 2,8 milionu dolarů.

MEE je známo, že až tři čtvrtiny nároků souvisejících s chováním britských vojenských vyšetřovatelů, které MO přiznalo, bylo kvalifikováno způsobem, který je vystavuje riziku porušení Ženevských úmluv.

V reakci na žádost MEE na základě zákona o svobodném přístupu k informacím MO uvedlo, že od

roku 2017 se počet žádostí zvýšil na více než 4400.

Ministerstvo ale tvrdí, že není schopno prozradit výši finančních prostředků britských daňových poplatníků, které vyplatilo na vypořádání nároků Iráčanů, přičemž tvrdí, že informace jsou rozptýleny v tisících různých souborů a jejich vyhledání by trvalo týdny.

Řada bývalých vyšších vojáků řekla MEE, že mají podezření, že MO si tento údaj nepřeje zveřejnit během protlačování nového zákona o zámořských operacích parlamentem.

Někteří také říkají, že mají podezření, že vyšší důstojníci MO doufají, že nový zákon ochrání vojenské vyšetřovatele před stíháním, protože se obávají, že pokud by se u soudu ocitli relativně mladší vojáci, mohly by se objevit obtížné otázky týkající se odpovědnosti vyšších velitelů a ministrů vlády.

Ministerstvo obrany bude pravděpodobně znepokojeno pozorností veřejnosti, zaměřené na sumu peněz britských daňových poplatníků, která byla dosud vyplacena v době, kdy ICC stále provádí předběžné šetření údajných válečných zločinů britských jednotek.

MEE proti odmítnutí zveřejnit údaje o mimosoudních platbách podalo odvolání.

Autor: Ian Cobain

Překlad: Messin